

מסיר אחריות מ"חרפת ההשכלה הגבוהה" התפרסם בעיתון "הארץ" ביום רביעי 30.4.08

מאת [עפר אילני](#)

"ישראל היא המדינה המפותחת היחידה שקיצצה בשנים האחרונות את תקציבי ההשכלה הגבוהה ב-20%", מסביר יצחק גל-נור את התפטרות המחאה מתפקידו כסגן יו"ר המל"ג. לדבריו, הסכים למלא את התפקיד כדי לבצע רפורמה, אך הבין שלא ניתן ליישמה

גהיות:

פרופ' יצחק גל-נור במכון ון ליר בירושלים, בשנה שעברה. ישוב ללמד מנהל ציבורי באוניברסיטה העברית, במקביל לכתיבת ספר מחקרי על המערכת הפוליטית בישראל

ארכיון: אלי ססמה / באובאו

ימים אחדים לפני סיום כהונתו הקצרה כסגן יו"ר המועצה להשכלה גבוהה, מזכיר הפרופסור יצחק גל-נור מפני קריסה של מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל. גל-נור מטיל את האחריות למצב על האוצר, שבשנים האחרונות קיצץ כ-20% מתקציבי ההשכלה הגבוהה. "זו מדיניות מחפירה", אומר גל-נור.

"מערכת ההשכלה הגבוהה על סף התמוטטות. אין משאבים, אין מעבדות, אין ציוד", אומר גל-נור בראיון ל"הארץ". "אם אגף התקציבים לוקח אחריות לקיצוץ בהשכלה הגבוהה - שיישא באחריות. אני לא יכול לשאת באחריות לכך".

לדברי גל-נור, בהתפטרותו הוא מבקש "להרים קול צעקה" על כך שהאוצר מונע את החזרת התקציבים שקוצצו מההשכלה הגבוהה. "האוצר מחזיק את החזרת המשאבים להשכלה הגבוהה כבת ערובה, ומתנה את החזרת הכסף ב'התייעלות'. הוא דורש עסקת חבילה, שבמסגרתה יועלה שכר הלימוד, והתקציב יוחזר למערכת. אבל במצב הנוכחי אי אפשר להגדיל את שכר הלימוד. וכיוון שבעיני האוצר זה נתפש כעסקת חבילה, הוא לא מוכן להחזיר את התקציבים שנגזלו מהאוניברסיטאות", הוא מסביר.

גל-נור מסביר, כי לפי התוכנית, ועדת שוחט היתה אמורה לסיים את עבודתה ב-2007 וב-2008 - יחד עם תחילת תוכנית הרפורמות - ההשכלה הגבוהה היתה אמורה לקבל בחזרה את המשאבים שנלקחו ממנה. "היום אנחנו בסוף אפריל 2008 ואנחנו בדיוק באותה נקודה כמו לפני שנה. אין סימן שזה עומד בפני יישום", הוא קובל.

גל-נור מציון כי "ישראל היא המדינה המפותחת היחידה שקיצצה בשנים האחרונות את תקציבי ההשכלה הגבוהה ב-20%. האחריות נופלת ישירות על אגף התקציבים באוצר ועל הממשלות, שנתנו יד לקיצוץ המחפיר הזה. זה מעשה מחפיר, של חוסר אחריות".

גל-נור מונה לתפקיד סגן יו"ר המל"ג לפני כשנה, על ידי שרת החינוך, יולי תמיר (שרשמית משמשת ראש המל"ג). בתוקף תפקידו הוא משמש בפועל ראש המל"ג (המועצה האחראית על ההסדרה, הפיקוח והתקצוב של כל מוסדות ההשכלה הגבוהה במדינה). לדבריו, הוא הסכים למלא את התפקיד כדי לבצע "רפורמה מקיפה" במערכת ההשכלה הגבוהה, אך בתקופה האחרונה הבין שלא ניתן לבצע במצב הנוכחי.

"שרת החינוך פנתה אלי וביקשה ממני למלא את התפקיד. אמרתי שאני בא למטרה כללית אחת: לקבוע מדיניות לטווח של עשר שנים שתחזיר את ההשכלה הגבוהה למקום הראוי שבו היא היתה קודם. ואני לא רואה שום סיכוי שהתוכניות המשמעותיות יגיעו למימוש בשנתיים הקרובות. התקופה הקרובה תהיה תקופה של 'להחזיק את הראש מעל המים'. לשרוד, איכשהו. אני לא באתי כדי לעשות תחזוקה של המערכת. עדיף שמישהו אחר יעשה את זה".

מלחמת הכל בכל

גל-נור הוא תומך נלהב ביישום עיקרי דו"ח ועדת שוחט, שעורר בשנה האחרונה התנגדות נרחבת בקרב מרצים וסטודנטים. עם זאת, הוא מתנגד לסעיף בדו"ח הממליץ לשלם שכר דיפרנציאלי למרצים, לפי החלטת נשיא האוניברסיטה. "אלה דברים שמתקבלים בחוסר מחשבה, ואחר כך קשה לחזור מהם", הוא אומר. "זה לא יעזור להביא חוקרים, אלא יפגע בחוקרים מצוינים, שמשום מה לא יקבלו תוספת. התנגדתי לזה, אבל דעתי לא התקבלה. בגלל ההתנגדות, החלטתה של מל"ג אומרת שאנחנו מאמצים את עיקרי דו"ח שוחט, ולא את כולו".

גל-נור מבקר גם את הקהילה האקדמית, על שסיברה לאמץ את דו"ח שוחט. "במקום ליצור חזית אחידה ולראות בדו"ח שוחט הזדמנות, פרצה מלחמת הכל בכל בתוך הקהילה האקדמית", הוא אומר. "המרצים הבכירים שבתו ולא היה אכפת להם מהסגל הזוטור. ניסיתי ליצור קואליציה למען קידומה של ההשכלה הגבוהה. אבל התמונה שהתגלתה לפני היא שבגלל חוסר אמון הדדי אי אפשר להביא את האוניברסיטאות, המכללות, הסגל הבכיר והסגל הזוטור להסכמה".

גל-נור, מרצה למינהל ציבורי, ישוב ללמד באוניברסיטה העברית. במקביל, הוא כותב כעת ספר מחקרי על המערכת הפוליטית בישראל. עם מינויו של גל-נור לפני כשנה, פעלה שרת החינוך יולי תמיר לקבוע שהוא יקבל שכר על תפקידו, שעד כה נעשה בהתנדבות. אלא שהשינוי התעכב, ונבדק כעת במשרד האוצר. גל-נור מכחיש את הטענות, שלפיהן פרישתו מתפקידו במל"ג נבעה מהיעיבות בהסדרת תשלום השכר שלו. "העניין הזה נמצא על סף הסדרה. בדקה את זה ועדה של משרד האוצר, והיא אמורה להגיש את המסקנות שלה תוך חודש. זאת בכלל לא הסיבה שבגללה אני פורש", הוא אומר.

האוצר: הטענות תמוהות

משרד האוצר מסר בתגובה: "טענותיו של פרופ' גל-נור תמוהות, היות ורק בשנת התקציב הנוכחית, על פי סיכום עם נשיא האוניברסיטאות ערב פתיחת שנת הלימודים, ניתנו למערכת ההשכלה הגבוהה תוספות של מאות מיליוני שקלים. כמו כן, נחתם הסכם שכר עם הסגל האקדמי הבכיר, בעלות של למעלה מחצי מיליארד שקלים".

עוד נמסר מהאוצר: "פרופ' גל-נור עצמו היה חבר בוועדת שוחט, שקבעה כי תוספת התקציב לאוניברסיטאות תתקבל הן מתקציב המדינה והן על ידי העלאת תשלום שכר הלימוד. לאור דבריו של גל-נור עולה השאלה מדוע הוא לא פעל לקידום המלצות שוחט, כאשר התנהל מ"מ עם חברי הסגל הבכיר אשר סירבו בכל תוקף לדון ביישום המלצות הדו"ח".